

แผนเผชิญเหตุ

4 กลุ่มภัยในสถานศึกษา

(Violence – Accident – Right – Unhealthiness)

โรงเรียนบ้านนาออก มิตรภาพที่ 104

ปีการศึกษา 2569

คำนำ

เอกสารฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้เป็นแผนเผชิญเหตุของโรงเรียนบ้านนาออก มิตรภาพที่ 104

โดยจัดทำต่อยอดจากผลการวิเคราะห์และประเมินปัจจัยความเสี่ยง 4 กลุ่มภัย ได้แก่

- 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)
- 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)
- 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ
- 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

ตามแนวทางของศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Center)

แผนเผชิญเหตุในแต่ละกลุ่มภัยได้กำหนดขั้นตอนการปฏิบัติออกเป็น 3 ระยะ คือ ก่อนเกิดเหตุ

(มาตรการป้องกันและเตรียมความพร้อม) ขณะเกิดเหตุ (ขั้นตอนการเผชิญเหตุ) และหลังเกิดเหตุ

(การฟื้นฟูและติดตามผล) เพื่อให้ผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเป็นระบบ เมื่อเกิดเหตุการณ์ขึ้นในสถานศึกษา

โรงเรียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าแผนเผชิญเหตุฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างความปลอดภัยให้แก่

นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

สารบัญกลุ่มภัย

- กลุ่มภัยที่ 1 ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)
- กลุ่มภัยที่ 2 ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)
- กลุ่มภัยที่ 3 ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right)
- กลุ่มภัยที่ 4 ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

กลุ่มภัยที่ 1 ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence)

ครอบคลุมภัยจากการล่อลวงละเมิดทางเพศ การทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก (Bullying) การชุมนุมประท้วง การก่อการร้าย การทำร้ายร่างกาย และการล่อลวง/ลักพาตัว

1) ก่อนเกิดเหตุ (มาตรการป้องกันและเตรียมความพร้อม)

- จัดทำระบบเฝ้าระวังและสำรวจความเสี่ยงในโรงเรียน เช่น จุดอับสายตา ห้องน้ำ หลังอาคาร และบริเวณรอบรั้วโรงเรียน
- ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ในจุดเสี่ยง และจัดเวรครูเวรยามดูแลความปลอดภัยตลอดเวลาเรียน
- จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนและบุคลากรเรื่องการป้องกันการล่อลวงละเมิด การกลั่นแกล้ง และทักษะการปฏิเสธ/ขอความช่วยเหลือ
- จัดตั้งช่องทางรับแจ้งเหตุ/ร้องเรียนที่ปลอดภัยและเป็นความลับ เช่น กล่องรับเรื่อง โฉนดครูที่ปรึกษา หรือครูแนะแนว
- กำหนดมาตรการคัดกรองบุคคลภายนอกที่เข้า-ออกโรงเรียน และจัดทำทะเบียนผู้มาติดต่อ
- ชักซ้อมแผนเผชิญเหตุความรุนแรง/ผู้บุกรุกอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- ประสานความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง และหน่วยงานคุ้มครองเด็กในพื้นที่

2) ขณะเกิดเหตุ (ขั้นตอนการเผชิญเหตุ)

1. ตั้งสติ ประเมินสถานการณ์ และแจ้งเหตุต่อผู้บริหาร/ครูเวรทันทีผ่านสัญญาณฉุกเฉินที่กำหนดไว้
2. แยกผู้เกี่ยวข้องออกจากที่เกิดเหตุ
ดูแลความปลอดภัยของนักเรียนคนอื่นโดยนำเข้าสู่จุดปลอดภัยหรือห้องเรียน
3. หากเป็นเหตุรุนแรงเฉียบพลัน (ทำร้ายร่างกาย/อาวุธ) ให้แจ้งตำรวจ 191 หรือสายด่วน 1300 ทันที พร้อมล็อกประตู/ปิดพื้นที่ตามความเหมาะสม
4. ปฐมพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้บาดเจ็บ และประสานหน่วยกู้ชีพ 1669 หากจำเป็น

5. บันทึกข้อเท็จจริง เวลา และพยานในเหตุการณ์ไว้เป็นหลักฐานเบื้องต้น
6. ดูแลสภาพจิตใจของนักเรียนที่อยู่ในเหตุการณ์ไม่ให้ตื่นตระหนก

3) หลังเกิดเหตุ (การฟื้นฟูและติดตามผล)

- แจ้งผู้ปกครองของนักเรียนที่เกี่ยวข้องโดยเร็วที่สุด และรายงานต่อต้นสังกัด/สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- ส่งต่อผู้บาดเจ็บหรือผู้ได้รับผลกระทบทางจิตใจให้นักจิตวิทยาโรงเรียนหรือหน่วยงานสาธารณสุขดูแลต่อเนื่อง
- ดำเนินการทางวินัย/กฎหมายตามระเบียบ และประสานเจ้าหน้าที่ตำรวจกรณีเป็นคดีอาญา
- จัดประชุมทบทวนเหตุการณ์ (After Action Review) เพื่อหาสาเหตุและปรับปรุงมาตรการป้องกัน
- ติดตามเฝ้าระวังพฤติกรรมของนักเรียนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง และให้คำปรึกษาฟื้นฟูสภาพจิตใจ
- บันทึกสถิติเหตุการณ์ลงในระบบ MOE Safety Center เพื่อใช้วิเคราะห์แนวโน้มความเสี่ยงต่อไป

กลุ่มภัยที่ 2 ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident)

ครอบคลุมภัยธรรมชาติ ภัยจากอาคารเรียน/สิ่งก่อสร้าง ภัยจากยานพาหนะ ภัยจากกิจกรรมต่าง ๆ ภัยจากเครื่องมือ/อุปกรณ์ อัคคีภัย และภัยทางน้ำ

1) ก่อนเกิดเหตุ (มาตรการป้องกันและเตรียมความพร้อม)

- ตรวจสอบสภาพอาคารเรียน สนามเด็กเล่น ระบบไฟฟ้า และอุปกรณ์ดับเพลิงเป็นประจำทุกภาคเรียน
- จัดทำป้ายเตือนจุดเสี่ยง เช่น บันได พื้นลื่น สระน้ำ และติดตั้งราวกันตกในจุดที่จำเป็น
- จัดอบรมการปฐมพยาบาลเบื้องต้นและการใช้ถังดับเพลิงให้แก่ครูและนักเรียนแกนนำ
- ชักซ้อมแผนอพยพหนีไฟและแผนเผชิญภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม วาตภัย แผ่นดินไหว) อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง
- ตรวจสอบความปลอดภัยของรถรับส่งนักเรียนและกำหนดมาตรการคาดเข็มขัดนิรภัย/สวมหมวกกันน็อก
- จัดเตรียมชุดปฐมพยาบาลและเบอร์โทรฉุกเฉินไว้ในจุดที่เข้าถึงง่าย
- ติดตามข้อมูลพยากรณ์อากาศและประกาศเตือนภัยจากหน่วยงานราชการอย่างใกล้ชิดในช่วงฤดูเสี่ยงภัย

2) ขณะเกิดเหตุ (ขั้นตอนการเผชิญเหตุ)

- หยุดกิจกรรมทันทีและประเมินความปลอดภัยของพื้นที่โดยรอบ
- กรณีอัคคีภัย ให้กตัญญูณเตือนภัย อพยพนักเรียนตามเส้นทางหนีไฟไปยังจุดรวมพลที่กำหนด และแจ้งหน่วยดับเพลิง 199
- กรณีภัยธรรมชาติ ให้นำนักเรียนเข้าสู่จุดปลอดภัยตามแผนที่ชักซ้อมไว้ และหลีกเลี่ยงพื้นที่เสี่ยง เช่น ใกล้ต้นไม้ใหญ่ ป้ายโฆษณา หรือที่ลุ่มน้ำท่วมถึง
- ปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บทันทีตามความรุนแรง และแจ้งหน่วยกู้ชีพ 1669 หากอาการสาหัส

11. ตรวจสอบจำนวนนักเรียนและบุคลากร ณ จุดรวมพล เพื่อยืนยันว่าไม่มีผู้ตกค้าง
12. แจ้งผู้บริหารโรงเรียนและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทันทีตามระดับความรุนแรงของเหตุการณ์

3) หลังเกิดเหตุ (การฟื้นฟูและติดตามผล)

- ส่งต่อผู้บาดเจ็บไปยังสถานพยาบาล และแจ้งผู้ปกครองให้มารับทราบโดยเร็ว
- สำรวจความเสียหายของอาคารสถานที่และทรัพย์สิน พร้อมจัดทำรายงานเสนอต้นสังกัด
- ซ่อมแซมหรือปรับปรุงจุดที่เป็นสาเหตุของอุบัติเหตุเพื่อป้องกันการเกิดซ้ำ
- จัดประชุมถอดบทเรียนร่วมกับครู นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงแผนเผชิญเหตุให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
- เยียวยาดูแลสภาพจิตใจนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ และติดตามอาการอย่างต่อเนื่อง
- บันทึกสถิติและรายละเอียดเหตุการณ์ลงระบบ MOE Safety Center เพื่อการวิเคราะห์ความเสี่ยงในอนาคต

กลุ่มภัยที่ 3 ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ

(Right)

ครอบคลุมการถูกละเมิดสิทธิ การคุกคามทางเพศ
การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/การศึกษา การลงโทษนักเรียนเกินกว่าเหตุ และการบุกรุกสถานศึกษา

1) ก่อนเกิดเหตุ (มาตรการป้องกันและเตรียมความพร้อม)

- ให้ความรู้ครูบุคลากรและนักเรียนเกี่ยวกับสิทธิเด็กและขอบเขตการลงโทษทางวินัยตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
- จัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเรื่องวินัยนักเรียนที่ชัดเจน เป็นธรรม และเผยแพร่ให้ทุกฝ่ายรับทราบ
- จัดตั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน(เยี่ยมบ้าน)เพื่อคัดกรองนักเรียนกลุ่มเสี่ยงถูกทอดทิ้งหรือถูกละเมิดสิทธิ
- เปิดช่องทางรับเรื่องร้องเรียนที่เป็นความลับ และกำหนดผู้รับผิดชอบดูแลโดยตรง เช่น ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา
- ควบคุมการเข้า-ออกโรงเรียนของบุคคลภายนอก และตรวจสอบประวัติผู้ปฏิบัติงานใกล้ชิดนักเรียน
- ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กในพื้นที่

2) ขณะเกิดเหตุ (ขั้นตอนการเผชิญเหตุ)

13. เมื่อพบหรือได้รับแจ้งเหตุ ให้รับฟังข้อมูลด้วยความเป็นกลาง ไม่ตัดสินล่วงหน้า และรักษาความลับของผู้แจ้ง
14. แยกนักเรียนที่ได้รับผลกระทบออกจากสถานการณ์ความเสี่ยงทันที และดูแลความปลอดภัยเฉพาะหน้า
15. รายงานต่อผู้บริหารสถานศึกษาทันที และบันทึกข้อเท็จจริงเบื้องต้นอย่างละเอียด
16. กรณีเข้าข่ายความผิดทางอาญา (ล่วงละเมิด/คุกคามทางเพศ) ให้แจ้งตำรวจหรือสายด่วน 1300 ทันที

17. กรณีบุคคลภายนอกบุกรุกสถานศึกษา ให้แจ้งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย/ตำรวจ และนำนักเรียนเข้าสู่พื้นที่ปลอดภัย

3) หลังเกิดเหตุ (การฟื้นฟูและติดตามผล)

- แจ้งผู้ปกครองหรือผู้ปกครองทดแทน (กรณีถูกทอดทิ้ง) และประสานหน่วยงานคุ้มครองเด็กดำเนินการตามกฎหมาย
- ส่งต่อนักเรียนให้นักจิตวิทยาหรือหน่วยงานสาธารณสุขเพื่อเยียวยาฟื้นฟูสภาพจิตใจ
- ดำเนินการทางวินัยกับผู้กระทำผิดตามระเบียบ และร่วมมือกับหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายตามความเหมาะสม
- ทบทวนและปรับปรุงระเบียบ/แนวปฏิบัติของโรงเรียนเพื่อป้องกันการเกิดเหตุซ้ำ
- ติดตามดูแลสวัสดิภาพนักเรียนอย่างต่อเนื่องในระยะยาว และรายงานความคืบหน้าต่อต้านสังกัด

กลุ่มภัยที่ 4 ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

ครอบคลุมภาวะจิตเวช การฆ่าตัวตาย/ทำร้ายตัวเอง การติดเกม ยาเสพติด โรคระบาดในมนุษย์ การพนัน
มลภาวะเป็นพิษ และโรคระบาด/ภัยจากสัตว์

1) ก่อนเกิดเหตุ (มาตรการป้องกันและเตรียมความพร้อม)

- จัดอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเรื่องสุขภาพจิต การจัดการความเครียด และโทษของยาเสพติด/การพนัน/การติดเกม
- จัดให้มีระบบคัดกรองสุขภาพจิตนักเรียน (เช่น แบบประเมิน SDQ) อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง
- จัดตั้งระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษาประจำชั้นในการสังเกตพฤติกรรมเสี่ยง
- ประสานความร่วมมือกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) และหน่วยงานสาธารณสุขในการเฝ้าระวังโรคระบาด
- จัดมาตรการสุขอนามัยในโรงเรียน เช่น จุดล้างมือ การคัดกรองไข้ และทำความสะอาดพื้นที่เสี่ยงเป็นประจำ
- เปิดช่องทางให้คำปรึกษาที่เป็นความลับสำหรับนักเรียนที่มีความเสี่ยงด้านสุขภาพจิต

2) ขณะเกิดเหตุ (ขั้นตอนการเผชิญเหตุ)

18. หากพบนักเรียนมีภาวะวิกฤตทางจิตใจหรือมีพฤติกรรมทำร้ายตนเอง ให้อยู่เป็นเพื่อนดูแลอย่างใกล้ชิด ไม่ปล่อยให้อยู่ตามลำพัง
19. แจ้งครูแนะแนว/ผู้บริหารทันที และติดต่อสายด่วนสุขภาพจิต 1323 หรือหน่วยกู้ชีพ 1669 ตามความจำเป็น
20. กรณีพบนักเรียนเสพหรือครอบครองยาเสพติด ให้แยกตัวออกจากกลุ่มอย่างสงบ และแจ้งผู้บริหารดำเนินการตามระเบียบ

21. กรณีพบการระบาดของโรคติดต่อ ให้แยกผู้ป่วยออกจากกลุ่มทันที แจ้งงานอนามัยโรงเรียน และประสานหน่วยงานสาธารณสุข
22. ดูแลปฐมพยาบาลเบื้องต้นตามอาการ และประสานส่งต่อสถานพยาบาลเมื่อจำเป็น

3) หลังเกิดเหตุ (การฟื้นฟูและติดตามผล)

- แจ้งผู้ปกครองและประสานส่งต่อนักเรียนให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสุขภาพจิตหรือสถานพยาบาลดูแลต่อเนื่อง
- ติดตามเฝ้าระวังพฤติกรรมนักเรียนอย่างใกล้ชิดในระยะ 1-3 เดือนหลังเกิดเหตุ
- จัดกิจกรรมฟื้นฟูสภาพจิตใจ เช่น กลุ่มให้คำปรึกษา หรือกิจกรรมเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางใจ
- รายงานเหตุการณ์ต่อต้นสังกัดและบันทึกข้อมูลลงระบบ MOE Safety Center
- ทบทวนมาตรการป้องกันและปรับปรุงระบบดูแลช่วยเหลือให้นักเรียนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

ช่องทางติดต่อฉุกเฉินที่สำคัญ

- แจ้งเหตุด่วนเหตุร้าย ตำรวจ โทร. 191
- หน่วยกู้ชีพฉุกเฉิน โทร. 1669
- หน่วยดับเพลิง/บรรเทาสาธารณภัย โทร. 199
- สายด่วนคุ้มครองเด็กและสตรี โทร. 1300
- สายด่วนสุขภาพจิต โทร. 1323
- ศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Center)

หมายเหตุ: ให้ผู้บริหารโรงเรียนติดประกาศเบอร์โทรฉุกเฉินไว้ในจุดที่มองเห็นชัดเจน
และทบทวนแผนเผชิญเหตุฉบับนี้อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง หรือเมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นจริง